

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 10ης Μαρτίου 2005 *

Στην υπόθεση C-235/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Juzgado de Primera Instancia nº 35 de Barcelona (Ισπανία) με απόφαση της 5ης Μαΐου 2003, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Ιουνίου 2003, στο πλαίσιο της διαδικασίας

QDQ Media SA

κατά

Alejandro Omedas Lecha,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Borg Barthet, πρόεδρο τμήματος, J.-P. Puissochet (εισηγητή) και S. von Bahr, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: R. Grass

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η QDQ Media SA, εκπροσωπούμενη από τον A. Quemada Cuatrecasas, Procurador de los Tribunales, και τον J. García López, abogado,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους G. Valero Jordana και R. Amorosi, επικουρούμενους από την F. López Balaguer, abogada,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η εξεταζόμενη αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ 2000, L 200, σ. 35).

- 2 Η εν λόγω αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εξετάσεως από το Juzgado de Primera Instancia n° 35 de Barcelona (Πρωτοδικείο αριθ. 35 της Βαρκελώνης) μιας αιτήσεως εκδόσεως διαταγής πληρωμής της εταιρίας QDQ Media SA (στο εξής: QDQ Media) κατά του A. Omedas Lecha, ο οποίος δεν κατέβαλε στην αιτούσα αμοιβή για τις υπηρεσίες διαφημίσεως της επαγγελματικής του δραστηριότητας που αυτή του παρέσχε.

Το νομικό πλαίσιο

Το κοινοτικό δίκαιο

- 3 Η οδηγία 2000/35 αποσκοπεί στην εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων φορέων για προμήθεια εμπορευμάτων ή για παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής.
- 4 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/35 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι:

[...]

- ε) με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση, ο δανειστής δικαιούται να ζητήσει από τον οφειλέτη εύλογη αποζημίωση για όλα τα σχετικά έξοδα είσπραξης που οφείλονται στην

καθυστερημένη πληρωμή του τελευταίου. Τα εν λόγω έξοδα είσπραξης ανταποκρίνονται στις αρχές της διαφάνειας και της αναλογικότητας όσον αφορά τη σχετική οφειλή. Τα κράτη μέλη, σεβόμενα τις προαναφερθείσες αρχές, μπορούν να καθορίζουν ανώτατα ποσά όσον αφορά τα έξοδα είσπραξης για διαφορετικά επίπεδα οφειλής.»

Το εθνικό δίκαιο

- 5 Το άρθρο 32, παράγραφος 5, του Ley de Enjuiciamiento Civil 1/2000 (κώδικα πολιτικής δικονομίας), της 7ης Ιανουαρίου 2000 (στο εξής: LEC), προβλέπει σε σχέση με τα δικαστικά έξοδα τα εξής:

«Όταν η παράσταση δικηγόρου δεν είναι υποχρεωτική, εξαιρούνται από τον υπολογισμό των εξόδων, στα οποία καταδικάστηκε ενδεχομένως ο αντίδικος του διαδίκου που έκανε χρήση των υπηρεσιών τέτοιων επαγγελματιών, τα δικαιώματα και οι αμοιβές που τους καταβλήθηκαν, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει κακόπιστη τη συμπεριφορά του καταδικασθέντος στα έξοδα διαδίκου ή αν η κατοικία του διαδίκου που έκανε χρήση των υπηρεσιών αυτών και εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο δεν βρίσκεται στον τόπο εκδικάσεως της υποθέσεως. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, εφαρμόζονται τα όρια που αναφέρονται στο άρθρο 394, παράγραφος 3, του παρόντος νόμου».

- 6 Το άρθρο 394, παράγραφος 3, του LEC ορίζει τα εξής:

«Όταν [...] ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, μπορεί να υποχρεωθεί να πληρώσει μέρος μόνον του ποσού που αντιστοιχεί στην αμοιβή δικηγόρων ή άλλων επαγγελματιών των οποίων η αμοιβή δεν καθορίζεται από πίνακα αμοιβών ή αποζημιώσεων, το οποίο δεν υπερβαίνει συνολικώς το ένα τρίτο του ποσού που επιδικάστηκε σε καθέναν από τους διαδίκους υπέρ των οποίων εκδόθηκε σχετική απόφαση [...].

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση που το δικαστήριο διαπιστώσει κακοπιστία του καταδικασθέντος, στα δικαστικά έξοδα διαδικού.»

7 Ο LEC προβλέπει ότι για οφειλές ποσών μικρότερων από ορισμένο ποσό, ο δανειστής μπορεί να ακολουθήσει τη διαδικασία της εκδόσεως διαταγής πληρωμής, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

8 Το άρθρο 814, παράγραφος 2, του LEC διευκρινίζει:

«Για την υποβολή αιτήσεως εκδόσεως διαταγής πληρωμής δεν είναι απαραίτητη η παράσταση δικηγόρου.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

9 Η εταιρία QDQ Media απευθύνθηκε σε δικηγόρο για να υποβάλει, στις 18 Φεβρουαρίου 2003, αίτηση εκδόσεως διαταγής πληρωμής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατά του A. Omedas Lecha, για ποσό 470,58 ευρώ.

10 Το Juzgado de Primera Instancia nº 35 de Barcelona αποφάσισε να αναστείλει την εκδίκαση της υποθέσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Μπορούν, στο πλαίσιο προστασίας του δανειστή που προκύπτει από την οδηγία 2000/35/EK [...], να θεωρηθούν έξοδα εισπράξεως της οφειλής οι δαπάνες εκπροσωπήσεως από δικηγόρο στη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής για την είσπραξη της οφειλής αυτής;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 11 Το Δικαστήριο, διαπιστώνοντας ότι, ενώ η QDQ Media έχει την εταιρική της έδρα στη Μαδρίτη, έφερε την υπόθεση ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia nº 35 de Barcelona, ζήτησε διευκρινίσεις, σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας, ως προς την αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου, προκειμένου να πληροφορηθεί, μεταξύ άλλων, τον λόγο για τον οποίο το αίτημα της QDQ Media, με το οποίο ζητείται να περιληφθούν οι δαπάνες παραστάσεως του δικηγόρου της στα έξοδα εισπράξεως της οφειλής την οποία θα υποχρεωθεί ενδεχομένως να καταβάλει ο A. Omedas Lecha, δεν μπορεί να ικανοποιηθεί βάσει του άρθρου 32, παράγραφος 5, του LEC.
- 12 Το αιτούν δικαστήριο έδωσε στο άνω ερώτημα την εξής απάντηση:

«Το άρθρο 32 του LEC προβλέπει τη δυνατότητα καταδίκης στα δικαστικά έξοδα στις κατ' αντιδικίαν διαδικασίες ικανοποίησης αναγνωριστικών αιτημάτων. Η διαδικασία της εκδόσεως διαταγής πληρωμής δεν αποτελεί διαδικασία ικανοποίησης αναγνωριστικού αιτήματος, τουλάχιστον κατά το μέρος που αφορά την καταδίκη σε πληρωμή. Ειδικότερα, ο LEC χρησιμοποιεί τους όρους “εισαγωγικό δικόγραφο” (άρθρο 814 του LEC) και όχι “αίτηση εκδόσεως διαταγής πληρωμής”, καθώς επίσης “δανειστής και οφειλέτης” και όχι “διάδικοι”. Το άρθρο 32, παράγραφος 5, του LEC θα μπορούσε να εφαρμοστεί στο στάδιο της αντιδικίας —κατά το οποίο η υπόθεση παραπέμπεται στο ακροατήριο ή στην τακτική διαδικασία—, ωστόσο το προδικαστικό ερώτημα αφορά τη δυνατότητα να συμπεριληφθούν στα δικαστικά έξοδα οι δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε ο διάδικος, αρχής γενομένης από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου, με άλλα λόγια, ερωτάται αν, σύμφωνα με την εξεταζόμενη οδηγία, είναι δυνατόν να καταδικαστεί στις δαπάνες αυτές ο οφειλέτης που δεν αρνήθηκε να καταβάλει ή του οποίου η άρνηση να καταβάλει θα είχε εν πάση περιπτώσει απορριφθεί, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί η ύπαρξη κακοπιστίας ή να ληφθεί, ενδεχομένως, υπόψη ο τόπος κατοικίας του δανειστή. Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι, αν και η δανειστρία εταιρία έχει την εταιρική της έδρα στη Μαδρίτη, είναι βέβαιον ότι τέτοιου είδους επιχειρήσεις διαθέτουν καταστήματα και γραφεία σε όλη την ισπανική επικράτεια. Κατά συνέπεια, το ερώτημα αφορά το αν μπορεί να υποχρεωθεί ο ηττηθείς διάδικος στην καταβολή των δικαστικών εξόδων σε όλες τις περιπτώσεις διαδικασίας εκδόσεως διαταγής πληρωμής, βάσει των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας.»

- 13 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι, κατά πάγια νομολογία, το εθνικό δικαστήριο που εφαρμόζει το εθνικό δίκαιο, είτε πρόκειται για προγενέστερες είτε για μεταγενέστερες μιας οδηγίας διατάξεις, οφείλει να το ερμηνεύει κατά το μέτρο του δυνατού υπό το πρίσμα του κειμένου και του σκοπού της οδηγίας, ώστε να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που αυτή επιδιώκει, συμμορφούμενο έτσι προς το άρθρο 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2000, C-343/98, Collino και Chiappero, Συλλογή 2000, σ. I-6659, σκέψη 21).
- 14 Από τις εξηγήσεις και την ερμηνεία του εθνικού δικαίου που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι, κατά το δίκαιο αυτό, δεν επιτρέπεται να υποχρεώνεται ο οφειλέτης στην καταβολή των δαπανών που προκύπτουν από την παροχή υπηρεσιών δικηγόρου κατά το στάδιο της καταθέσεως του εισαγωγικού δικογράφου της αιτήσεως εκδόσεως διαταγής πληρωμής όταν η διαδικασία δεν περιλαμβάνει στάδιο αντιδικίας ή όταν ένα κατάστημα ή γραφείο του δανειστή εμπίπτει στην κατά τόπο αρμοδιότητα του επιληφθέντος δικαστηρίου, καταστάσεις στις οποίες ακριβώς αναφέρεται το ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου.
- 15 Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, το επιδιωκόμενο υπέρ της QDQ Media αποτέλεσμα υπό τις συνθήκες αυτές δεν μπορεί να επιτευχθεί με εφαρμογή του εθνικού δικαίου, ακόμη και αν αυτό ερμηνευθεί κατά το μέτρο του δυνατού υπό το πρίσμα της οδηγίας 2000/35.
- 16 Ωστόσο, σε μια τέτοια περίπτωση διαφοράς μεταξύ ιδιωτών, όπως η υπό κρίση στην κύρια δίκη, μία οδηγία δεν γεννά, αυτή καθαυτή, υποχρεώσεις εις βάρος ιδιώτη και, επομένως, δεν μπορεί να γίνει επίκλησή της κατ' αυτού (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 1986, 152/84, Marshall, Συλλογή 1986, σ. 723, σκέψη 48, και της 5ης Οκτωβρίου 2004, C-397/01 έως C-403/01, Pfeiffer κ.λπ., Συλλογή 2004, σ. I-8835, σκέψη 108).
- 17 Επομένως, στο ερώτημα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, αν δεν υπάρχει η δυνατότητα, βάσει του εθνικού δικαίου, να

συνυπολογιστούν στα έξοδα στα οποία μπορεί να καταδικαστεί ένας ιδιώτης οφειλέτης χρέους από παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών οι δαπάνες από τη μεσολάβηση δικηγόρου υπέρ του δανειστή κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας εισπράξεως του χρέους αυτού, η οδηγία 2000/35 δεν μπορεί να χρησιμεύσει αυτοτελώς ως βάση της δυνατότητας αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 18 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόμπου που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφασίζει:

Αν δεν υπάρχει η δυνατότητα, βάσει του εθνικού δικαίου, να συνυπολογιστούν στα έξοδα στα οποία μπορεί να καταδικαστεί ένας ιδιώτης οφειλέτης χρέους από παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών οι δαπάνες από τη μεσολάβηση δικηγόρου υπέρ του δανειστή κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας εισπράξεως του χρέους αυτού, η οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, δεν μπορεί να χρησιμεύσει αυτοτελώς ως βάση της δυνατότητας αυτής.

(υπογραφές)